

vergadering **C176**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 13 maart 2024

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opvolging van de visienota Korte Keten – 1392 (2023-2024)	3
Bijlage	7
VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de naschoolse landbouwworming – 1394 (2023-2024)	8

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opvolging van de visienota Korte Keten – 1392 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, in hun zoektocht naar een beter inkomen schakelen steeds meer bedrijven over naar de korte keten. Het aandeel landbouwbedrijven dat inzet op de korte keten, is de afgelopen tien jaar ongeveer verdubbeld, tot meer dan vierduizend bedrijven. Voor 30 procent van die meer dan vierduizend korteketenlandbouwers komt ook meer dan 50 procent van hun omzet uit de korteketenverkoop. Dat is op zich dus een heel goede zaak.

Daar staat tegenover dat na corona de verkoop in korte keten daalde en de inspanningen die de bedrijven zelf, individueel doen, niet volstaan om te zorgen voor meer succes in die korte keten. Nochtans was het de bedoeling van zowel het Vlaams Parlement, via een resolutie, als de regering, via haar visienota, om de verkoop binnen de korte keten blijvend te stimuleren, omdat dat de positie van onze landbouwers versterkt. Het gaat uiteindelijk over de positie van de landbouwer en hoe die via de korte keten en directe verkoop ook een beter inkomen of een betere prijs voor zijn producten kan krijgen.

Het feit dat zoveel landbouwers toch de stap zetten, toont op zijn minst aan dat er nog veel potentieel is om verder in te zetten op de korte keten. In de protesten van onze landbouwers komt dit aspect naar mijn mening veel te weinig tot uiting. Deze vraag werd weliswaar al een tijdje geleden ingediend.

Kijken we naar het beleid van de Vlaamse overheid, dan zien we toch vooral een gemiste kans. Ik stelde meerdere vragen om na te gaan wat er met de aanbevelingen van het Vlaams Parlement is gebeurd. Ik moet zeggen dat het resultaat echt teleurstellend is. Ik wil het daar dan ook verder niet over hebben, want een resolutie maakt blijkbaar niet zo veel indruk op de Vlaamse Regering. Maar als diezelfde Vlaamse Regering dan een eigen visienota maakt, dan mag je toch verwachten dat daar wél gevolg aan wordt gegeven, dat die wel ernstig wordt genomen. Ook dat blijkt echter niet het geval te zijn.

Neem bijvoorbeeld de werking van de stuurgroep die u hebt opgericht. Tot mijn verbazing worden er geen verslagen gemaakt van de vergaderingen van die stuurgroep. Dat had u vroeger ook al geantwoord. In de stuurgroep worden trouwens geen echte debatten gevoerd. Daar wordt kennis genomen van besprekingen in de schoot van de werkgroepen, die worden toegelicht aan de hand van presentaties. Sta me toe toch te vinden dat dat getuigt van een gebrek aan professionaliteit en vooral aantoonde dat men weinig belang hecht aan die stuurgroep en wat daar besproken wordt, zeker als we zien dat alleen die stuurgroep een verruimde samenstelling heeft. Daar zijn een aantal partners aan toegevoegd, maar die komen vrij weinig aan bod in de aparte werkgroepen. Ze worden dus veroordeeld tot het luisteren naar presentaties, maar daar houdt het op, en men kan nadien dus ook geen neerslag van die gesprekken krijgen. Op mijn specifieke vragen over de werking van de stuurgroep en van de werkgroepen kreeg ik voornamelijk antwoorden met veel algemeenheden. Verslagen kunt u niet bezorgen. Ik had die gevraagd, maar die zijn er niet.

Ik vroeg ook naar de stand van zaken binnen de diverse werkgroepen, maar ook op dat vlak stel ik vast dat zowel de werking als de realisaties die door u worden aangehaald in antwoord op vragen, vooral een voortzetting of een verdere uitvoering van bestaand beleid zijn, dat er weinig of geen nieuwe impulsen zijn

gegeven. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de werkgroep waarin het Steunpunt Korte Keten overlegt met het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV), maar dat is al lang zo. Dat gaat dan over juridische obstakels en het verschil in kijk tussen de federale en de Vlaamse overheid, maar voor mij is het onduidelijk of er vanuit de visienota nu een nieuwe impuls is gegeven. Of is dat gewoon het verderzetten van wat reeds bestond? Realisaties die door u worden opgelijst in antwoord op mijn vragen, zijn het resultaat van reeds opgestarte initiatieven en onderzoeken die nog maar eens een analyse moeten maken en nog maar eens de juridische en andere obstakels in beeld moeten brengen die de korte keten in de weg staan of bemoeilijken. Met andere woorden, we draaien eigenlijk in een kringetje rond. We gaan nog eens een analyse maken, we gaan nog eens oplijsten, maar dat zijn dingen die al gebeurd zijn. Ik refereer aan de vroegere strategienota van 2011, aan de resolutie die we hebben gemaakt en zo verder. Daar staan al die obstakels opgelijst en zo verder.

Ten slotte is er ook een probleem met de visienota. Die spreekt over strategische en operationele doelen. Die zijn ook bepaald, maar niets is gekwantificeerd. Men kan dit dus niet opvolgen en evalueren.

Minister, vandaar mijn vragen.

Hoe evalueert u nu de huidige werking van de stuurgroep en de werkgroepen die instaan voor de uitvoering van de visienota van de Vlaamse Regering?

Wat zijn de concrete resultaten die nog tijdens de legislatuur zullen worden geboekt en die niet reeds eerder in de pipeline zaten, maar specifiek het gevolg zijn van de visienota?

Op basis van de visienota is het vandaag niet mogelijk om de voortgang te monitoren en te evalueren. Vindt u het niet nodig om daar verandering in te brengen en dus meetbare doelstellingen en indicatoren toe te voegen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Steenwegen, dank u wel. Ik wil meteen nagaan in hoeverre er inderdaad geen verslagen van die stuurgroep bestaan. Het lijkt me wel logisch dat die zouden moeten worden gemaakt. Dat gaan we dus zeker na.

Ik denk wel dat we mogen stellen dat de huidige werking van de strategische stuurgroep wel mooie resultaten kan voorleggen, zeker wanneer we rekening houden met het feit dat de visienota pas in mei 2022 werd voorgesteld, wat nog steeds minder dan twee jaar geleden is. De bedoeling was – en daar is de stuurgroep wel in geslaagd – om de expertise die bij de verschillende organisaties en instellingen zat, te bundelen. Onze administratie heeft een rol van facilitator op zich genomen om samen met al die organisaties te bekijken wat op korte termijn en lange termijn kan gebeuren.

De thema's die werden opgenomen in de diverse werkgroepen, zijn inderdaad niet allemaal nieuw. Wat wel vernieuwend is, is dat alle ondersteuningsmaatregelen vanuit het goedgekeurde Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 voor zowel de korteketenboer als de organisaties die de korteketenondernemers begeleiden, meegenomen worden bij het operationeel maken van tal van maatregelen.

Ik wil even verwijzen naar verwezenlijkingen die ook al eerder kenbaar werden gemaakt. Op basis van het LMN-boekhoudnetwerk (Landbouwmonitoringsnetwerk) werd in augustus 2022 de studie 'Korte keten. Het bedrijfseconomische plaatje. Een eerste verkennende analyse' gepubliceerd. Deze uitgewerkte studie

maakt mogelijke starters wegwijs in de cijfers en rendementen die kunnen worden behaald.

We brengen hier ook nog even twee belangrijke lopende demonstratieprojecten in herinnering die uitgevoerd worden door het Steunpunt Korte Keten in de veehouderij: 'Naar een haalbaar en rendabel bedrijfsmodel met minder melk-koeien' en 'Naar een haalbaar en rendabel bedrijfsmodel met minder varkens'. Hierin wordt onderzoek gevoerd naar en bedrijfsspecifiek advies gegeven over het via korteketenverkoop economisch rendabel kunnen produceren met een lager aantal dieren. Het Steunpunt Korte Keten heeft samen met de Waalse tegenhanger ook overleg gepleegd met het FAVV rond retail om wetgeving over b2b-verkoop en hubs binnen de korte keten te versoepelen. Het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) vernieuwde zijn website 'Recht van bij de boer'. Ook hebben we een regeling voor het betalen met ecocheques in de korteketenverkooppunten kunnen realiseren sinds de start van de strategische stuurgroep.

Binnen het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) werden binnen de interventielogica diverse maatregelen uitgewerkt om de korte keten in Vlaanderen nog sterker te ondersteunen. Daardoor kunnen een aantal nieuwe initiatieven worden vermeld. Binnen de nieuwe GLB-maatregel 'Projectoproep innovatieve samenwerking' krijgen operationele EIP-groepen (European innovation partnership) heel wat bijkomende kansen voor de opschaling van de korte keten. Zo was er in de eerste aanvraagperiode eind vorig jaar tot 200.000 euro steun per project voor EIP-samenwerking, ook in het kader van de opschaling van de korte keten. Binnen deze maatregel zijn investeringen, maar ook personeelskosten en werkingskosten, in beperkte mate subsidieerbaar. Er zijn zes gesubsidieerde projecten die focussen op samenwerking in de korte keten met als onderwerpen: oude graansoorten, bioboeren en zorginstellingen, lokale bio-eiwitketens, een 100 procent Belgische agro-ecologische pastaketens, netwerkontwikkeling Vlaamse eiwitboeren, en productie en lokale keten van gele erwten.

Vanuit deze maatregel is het ook mogelijk om het voorbereidingstraject van een nieuw samenwerkingsproject dat nog onvoldoende matuur is om als volwaardig project aan te vragen, te ondersteunen als 'EIP-samenwerking in voorbereiding'. Er zijn drie EIP-voorbereidingsprojecten goedgekeurd. Ze hebben betrekking op de volgende thema's: franchise in de korte keten, gecentraliseerde logistiek en transport van korteketenproducten en duurzame samenwerking voor innovatieve teelten en catering.

De VLIF-maatregel (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) 'Opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf' heeft mede tot doelstelling de korte keten in Vlaanderen een bijkomende ondersteuning te geven. In de eerste oproep van deze nieuwe VLIF-maatregel waren er reeds 34 aanvragen. Voor een opstartende maatregel is dit een groot succes te noemen. 23 van de 34 bedrijfsplannen focussen bovendien op de korte keten. Het is dan ook duidelijk dat landbouwers die zowel met korte keten willen starten op het bedrijf, een nieuw bedrijf willen oprichten of ook bijkomende activiteiten willen ontwikkelen rond de korte keten, hun weg hebben gevonden naar het VLIF voor een bijkomende forfaitaire ondersteuning tot 40.000 euro voor het uitvoeren van het bedrijfs- en projectontwikkelplan.

De VLIF-investeringssteun voor productieve investeringen voor de korte keten werd opgetrokken van 30 naar 40 procent in het nieuwe GLB met ook nog bijkomend 10 procent steun wanneer het om jonge landbouwers gaat of een samenwerkingsverband van landbouwbedrijven. Nog nooit was de VLIF-steun voor de korte keten zo hoog. Ook werd de minimale drempel voor de investeringskosten geschrapt en de volle 300.000 euro steun kan dus volledig

naar investeringen in de korte keten gaan indien de landbouwer de komende jaren hier fors in wenst te investeren.

Zoals u weet, heeft het VLIF in het nieuwe GLB belangrijke stappen gezet richting administratieve vereenvoudiging. De VLIF-voorwaarden werden sterk vereenvoudigd, met als belangrijkste voorwaarde: actieve landbouwer zijn met een standaardverdien capaciteit (SVC) uit landbouwactiviteiten inclusief verwerking en korteketenverkoop van minstens 20.000 euro. Deze 20.000 euro SVC geldt op bedrijfsniveau. Om deze reden, maar ook door het verdere verlagen van de ondergrens voor de toegang tot het VLIF, kan ik ook stellen dat nog nooit zoveel landbouwbedrijven met focus op korteketenverkoop toegang hebben tot het VLIF. Een landbouwbedrijf uitbaten in bijberoep combineren met VLIF-steun is nu mogelijk. Het enige wat nog gevraagd wordt, is dat het bedrijf ook een professioneel karakter heeft, ook als het een bijberoep betreft.

Ook de hervormde steun voor vorming en advies die via de kennisportefeuille dit voorjaar zal worden uitgerold, biedt nieuwe kansen, zowel voor vormingsactiviteiten als voor individueel bedrijfsadvies rond de korteketenactiviteiten en voor praktijkvragen voor iedere actieve korteketenlandbouwer die hiervoor een budget ter beschikking zal krijgen.

Tot slot kan ik nog vermelden dat de samenwerking tussen de verschillende deelnemers aan de stuurgroep elk vanuit hun eigen expertise, goed zit. Zo ondersteunt mijn administratie op mijn vraag sinds begin dit jaar een project van het Steunpunt Korte Keten dat samen met het CSA-netwerk (community-supported agriculture) zij-instromers maximaal ondersteunt als ze willen nagaan wat het zou betekenen om te starten met de korte keten. Via dit project wordt de expertise met betrekking tot landbouw vanuit het Steunpunt Korte Keten versterkt met de expertise van het CSA-netwerk. Op deze manier worden kansen en begeleiding geboden aan alle op stapel staande initiatieven. Zonder de stuurgroep was deze samenwerking vermoedelijk minder vanzelfsprekend geweest. Men heeft elkaar daar ontmoet en elkaar versterkt. Dat is op zich positief.

Ik ondersteun de mogelijkheden tot het opvolgen van de voortgang van de vele instrumenten en zal bekijken of de landbouwbedrijven en andere spelers binnen de korte keten in voldoende mate hun weg vinden tot de instrumenten en waar nodig knelpunten beleidsmatig aan te pakken.

En ik herhaal: in de mate dat verslaggeving, kwantificering en opvolging beter kan, wil ik dat zeker grondig bekijken.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, dank u wel voor uw uitgebreid antwoord. De antwoorden op mijn schriftelijke vraag waren ook uitgebreid.

Er zijn zeker dingen lopende, maar ik denk toch dat er meer mogelijk zou moeten zijn om het perspectief van de korte keten te versterken.

Wat die verslagen betreft, hebt u zelf in een antwoord gezegd dat er geen zijn, maar ik vind het goed dat u zegt dat u dat wilt nagaan. Ik vind het ook wel logisch dat er verslagen zijn. Ik vind dat het minimum als men een overlegorgaan installeert, dat dat opvolgbaar is. Dat is ook geen moeite. Dat maakt het ook allemaal wat transparanter.

Wat betreft de evaluatie, denk ik dat het een probleem is dat in de visienota geen gekwantificeerde doelen staan. Dat is ook niet altijd mogelijk, maar we moeten toch proberen, als we het beleid uitzetten, om nadien te kunnen evalueren in

hoeverre wat we nastreven, gerealiseerd raakt. Dat lijkt me ook logisch. Ik ben blij dat u op die punten zegt dat u er zeker werk van wilt maken.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Er zijn een zestal werkgroepen, maar een tweetal ervan zijn vandaag nog niet opgestart. Kunt u daar iets over zeggen? Wat is de reden waarom dat nog niet gebeurd is? We zijn nu twee jaar verder. Je zou toch mogen verwachten dat die verschillende werkgroepen ondertussen effectief bezig zijn.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik wil me heel kort aansluiten. Ik denk dat een van de belangrijke afwegingen die landbouwers maken over het toevoegen van een korteketenactiviteit op hun bedrijf, is of dat hun verdienmodel wezenlijk zal versterken, of dat iets toevoegt. Dat korteketenmodel is immers complex. Niet iedereen heeft daar de juiste capaciteiten voor of kan dat zomaar uitrollen in zijn bedrijf. In de visienota is ook expliciet sprake van het belang van die economische bedrijfsgegevens. Er zouden studies worden gedaan naar bestaande korteketenbedrijven en hoe dat hun rendabiliteit verder versterkt. Ik heb begrepen dat een van de werkgroepen daar ook rond werkt en dat daar wat studies rond zijn gebeurd. Minister, u verwees zelf ook naar een studie over rendabele rundveebedrijven met minder runderen en rendabele varkensbedrijven met minder varkens. Als we dat echt toepasbaar willen maken in de vorming en trajectbeleiding voor mensen die dit overwegen, zou er een soort tool moeten zijn waarmee iemand op een redelijk eenvoudige manier voor zijn bedrijf kan becijferen welke bedrijfseconomische impact het heeft om een korteketenactiviteit toe te voegen aan zijn activiteiten, om een gefundeerde beslissing te kunnen nemen over de vraag of het zinvol is dat hij die korteketenactiviteit ontwikkelt. Die werkgroep is er. Die werkt daarrond. Er zijn een aantal studies geweest. Hoe zal dat nu verder worden ontwikkeld tot een bruikbare tool waarmee adviseurs naar bedrijven kunnen gaan om die inschatting mee te kunnen maken?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik ben het eigenlijk in grote mate eens met wat werd gezegd, omdat dat allemaal uitgaat van hetzelfde principe, dat we de korte keten maximaal moeten ondersteunen en verder versterken. Ik ben daar ook wel een voorstander van. Ik wil me niet achter de federale overheid verschuilen, maar het is ook belangrijk dat ook die wetgeving meer wordt afgestemd op wat wij voor ogen hebben. Ik was laatst nog bij iemand die moeilijkheden ondervond met de regelgeving rond mobiele slachthuizen op de boerderij. Maar ten gronde, ik ga de mensen uitnodigen om eens een grondige evaluatie te maken. Er is de praktische kant van die verslaggeving. Er is het element van meer kritieke prestatie-indicatoren (KPI's). Ik kan hier nu niet antwoorden op de vraag welke werkgroepen nog niet zijn gestart. Dat moeten we nagaan. Dat heeft misschien te maken met een prioritering in de eerste fase. Ik weet het niet. Ik zal het nagaan.

Een terechte insteek op basis van die studies is hoe we dat verdienmodel kunnen versterken en of we hiervoor tools kunnen ontwikkelen. Ik denk dat dat allemaal heel goede suggesties zijn om dit te versterken. Als blijkt dat het onvoldoende structureel is, wat collega Steenwegen blijkt te suggereren, moeten we inderdaad op die manier handelen om de ondersteuning van de korte keten nog sterker te maken, want ik ben wel een believer en alleszins een voorstander.

De voorzitter: Minister, ik neem aan dat u die zaken waarvan u zei ze te zullen nagaan, bezorgt aan het secretariaat, en dat dat kan worden nagestuurd naar de leden van de commissie (zie [bijlage](#)).

De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, dank u wel. Ik ben blij met die laatste tussenkomst, en dat u toch ook blijft zeggen dat het belangrijk is dat we onder meer via de korte keten een aantal boeren kunnen helpen hun positie te versterken. Ik denk dat dat belangrijk is. We zien inderdaad dat er een enorme toename is van het aantal bedrijven die denken dat dat een stukje van de oplossing is, maar aan de andere kant zien we ook dat er ondersteuning en begeleiding nodig is. Ik zal ervoor blijven pleiten dat het beleid voldoende inzet op het goed ondersteunen van de mensen die deze stap willen zetten.

Wat die bijkomende werkgroepen betreft: ik zal het antwoord dan wel zien. Ik haal dat trouwens uit een antwoord op een schriftelijke vraag. U zei daarin dat twee werkgroepen nog niet waren opgestart. Over welke werkgroepen het precies gaat, dat heb ik hier nu niet bij mij. Maar ik wacht dan op die bijkomende informatie later.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de naschoolse landbouwvorming – 1394 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, we delen met velen de bezorgdheid dat er te weinig opvolging is op onze landbouwbedrijven. Dat is met de acties nog eens duidelijk geworden. Meer rechtszekerheid, meer inkomenszekerheid en langdurig toekomstperspectief door een duidelijke langetermijnvisie kan hopelijk meer jonge landbouwzonen en -dochters overtuigen om toch het ouderlijk bedrijf verder te zetten. Maar daarnaast zullen we ook genoodzaakt zijn om in te zetten op de instroom van jonge mensen die in de landbouw willen instappen zonder dat ze van thuis uit boeren zijn. Ik meen dat we ook daar allebei van overtuigd zijn, dat die twee pistes gevolgd moeten worden.

Daarnaast is er het streven van de Europese Unie om het aandeel biologische landbouwproductie te verhogen. In Vlaanderen is dat vertaald in het vijf-maal-vijfverhaal – we hebben het er daarnet nog eventjes over gehad met het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM). Voor ons mocht die ambitie zeker hoger liggen, maar we zullen ook daar heel wat inspanningen moeten doen om die doelen, om dat vijf-maal-vijfverhaal te kunnen realiseren. En dan is er natuurlijk nog het korteketenverhaal en de voedselstrategie.

Met die uitdagingen in het achterhoofd zou je denken dat u als minister van Landbouw extra inzet om die doelen te realiseren en dat u daarbij de partners die daar vandaag toe bijdragen, extra mogelijkheden geeft. Maar dat blijkt niet altijd zo te zijn.

Ik stelde u in het verleden reeds vragen over de opleidingen waarvoor Landwijzer vzw instaat. Via naschoolse landbouwvorming leiden zij jaarlijks enkele tientallen mensen op die aan biologische landbouw willen doen. Zij bereiken vooral instromers, dus mensen die van buiten de landbouw komen. De vrees die zij toen uitten, toen ik die vraag stelde – trouwens ook met nog een collega –, was dat hun de mogelijkheden voor langdurige stages ontnomen zouden worden. Dat terwijl dat soort stages juist cruciaal is voor mensen die niet vertrouwd zijn met de boerenstiel omdat ze niet opgegroeid zijn op een landbouwbedrijf. Het is

natuurlijk iets anders. Als je op een landbouwbedrijf opgroeit, dan groei je mee in dat bedrijf, dan doe je heel veel kennis en expertise op door gewoon op dat bedrijf te zijn en stilletjes daarin mee te werken. Maar in het geval dat dat niet zo is, heb je natuurlijk een andere opleiding nodig. Vandaag stel ik vast dat hun vrees bewaarheid is geworden en dat zij sterk in hun aanbod zullen moeten snoeien en nieuwe, jonge mensen die geïnteresseerd zijn om in de biolandbouw in te stappen, niet langer voldoende kennis zullen kunnen bijbrengen om succesvol een eigen bedrijf te starten. Landwijzer zal vanaf deze zomer minstens de helft van zijn personeel moeten ontslaan. Maar het gaat niet alleen over Landwijzer vzw. Verschillende middenveldorganisaties verloren afgelopen maanden hun subsidies inzake naschoolse activiteiten. Velt is een stuk subsidie verloren vanuit het agentschap. En ook bijvoorbeeld het CSA-netwerk verloor zijn subsidie, waardoor het enige personeelslid ontslagen moet worden. U had het net over de korte keten. Zij zijn lid van die stuurgroep, maar ze moeten hun enig personeelslid ontslaan omdat u hun middelen hebt ingekort. Dat begrijp ik eigenlijk toch niet goed. Daarom heb ik de volgende vragen, minister.

Kunt u de motivatie geven waarom die partners sinds kort een deel van hun steun vanuit uw departement verloren zijn?

Vindt u het niet belangrijk dat juist die organisaties die al lang werken aan een meer agro-ecologische landbouw, die in eender welk scenario voor de toekomst een belangrijke rol zal spelen – denken wij –, juist voldoende mogelijkheden en ondersteuning krijgen om dat werk sterker nog dan vandaag voort te zetten?

Hoe past die beslissing om deze organisaties te korten op hun subsidies in de manier waarop u naar de landbouw in Vlaanderen kijkt voor de toekomst?

Hoe sluit dat aan bij het strategisch plan bio?

Kunt u ook een overzicht geven van de steun die uw departement of, ruimer, uw diensten vandaag geven aan organisaties die specifiek en uitsluitend werken rond agro-ecologie of korte keten?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Steenwegen, ik ga een lang antwoord geven, omdat het belangrijk is. Laat hier geen twijfel over bestaan: agro-ecologie is voor mij een belangrijk deel van het antwoord op de verdere verduurzaming die nodig is binnen de landbouw. De aanpassingen dienaangaande wat betreft de naschoolse landbouwvorming zijn dan ook geen uitholling. Dat zal ook blijken uit het antwoord. Wel integendeel.

Het vorige subsidiekader voor de ondersteuning van de naschoolse landbouwvorming dateerde al van 2004 en was dringend aan een herziening toe. De maatregel werd naar aanleiding van het nieuwe, dus huidige, gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) 2023-2027 daarom grondig herwerkt.

Ik wil beklemtonen dat binnen het nieuwe subsidiekader algemene vormingscentra via onderaanneming kunnen samenwerken met andere organisaties die specifieke expertise hebben in bepaalde deeldomeinen alsook om samen te werken met externe lesgevers. Dergelijke onderaanneming laat toe dat deze organisaties vanuit de algemene vormingscentra een vergoeding ontvangen als zij prestaties voor hen uitvoeren. De algemene vormingscentra staan daarbij in voor de administratieve opvolging van de subsidieaanvragen.

De nieuwe regelgeving die van kracht is sedert begin 2024 zorgt ervoor dat de subsidie doelmatiger wordt ingezet en meer specifiek ten behoeve van de actieve

landbouwer of van zij die actieve landbouwer wensen te worden. Deze elementen zitten vervat in de selectiecriteria voor het toekennen van de subsidie.

Personen die zich wensen voor te bereiden om actieve landbouwer te worden, kunnen met de nieuwe regelgeving nog steeds de nodige opleidingen volgen om zich voor te bereiden op het landbouwberoep. Het gaat hier over de starterscursus type A van honderd uur, de starterscursus type B van minimum zestig uur en maximum honderd uur, en de stage van minimum twee periodes van elk tien dagen tot maximum vier periodes van elk tien dagen. De inhoud van de starterscursussen is in de regelgeving opgenomen, waarbij de deelnemer een allesomvattend programma krijgt als voorbereiding voor het uitoefenen van het beroep van landbouwer.

Ik wil ook benadrukken dat de subsidiëring in het kader van het GLB een subsidie is voor naschoolse vorming en niet voor het volgen van een volwaardige landbouwopleiding. Ik maak de vergelijking met andere sectoren waar volwaardige beroepsopleidingen normaal voor een groot deel door de deelnemer zelf worden gefinancierd.

Ook de reductie van de subsidiëring van de stageperiodes, van maximum zes periodes naar maximum vier periodes van tien dagen, heeft hiermee te maken. De duur van de gesubsidieerde stage is zo gekozen dat ze voor instromers voldoende is om de nodige werkervaring op te doen én dat ze haalbaar is om te volgen voor personen die werknemer zijn. Dat ze voldoende lang is om de nodige werkervaring op te doen, werd ervaren in de vorige GLB-periode, waar er een evaluatie is gebeurd. Daaruit blijkt dat alle andere vormingscentra een stageduur van twee periodes toepasten en de deelnemers niet minder op de installatieproeven scoorden dan Landwijzer die zes periodes toepaste. Dat is een belangrijke vergelijking die daar gemaakt wordt.

Om Landwijzer nog voldoende ruimte te geven voor het verwezenlijken van de specifieke doelstellingen, werd in de nieuwe regelgeving nog een opening voorzien om een langere stageduur te vergoeden, namelijk vier periodes in plaats van de twee die door de andere centra worden toegepast. Daartoe is ook vanuit ons kabinet nog bijkomende financiering aangeboden specifiek aan Landwijzer, een aanbod waar ze vooralsnog nog niet op zijn ingegaan, maar dat dus wel voor Landwijzer is voorzien.

Als gevolg van de nieuwe regelgeving is Landwijzer beperkt tot het organiseren van het maximaal aantal uren voorzien voor de starterscursussen type A en type B en vallen de startersopleidingen type C, die in de vorige GLB-periode subsidiabel waren, weg. Met de startersopleidingen type C ging heel wat van het budget naar opleidingen voor personen die uiteindelijk geen landbouwer werden, budget dat dus niet altijd ten behoeve van de landbouw werd ingezet. In die zin is dat een efficiëntieoefening.

Al deze wijzigingen nemen niet weg dat Landwijzer de opleiding kan blijven organiseren zoals voorheen, mits het laten betalen van een vergoeding door de deelnemers voor de opleidingen boven op de gesubsidieerde.

Ook kan Landwijzer gebruikmaken van de uitzondering met betrekking tot het minimumaantal deelnemers als voorwaarde voor het ontvangen van een subsidie. Specifiek voor opleidingen over biologische landbouw en de korte keten is het minimumaantal deelnemers zes in plaats van tien voor opleidingen over alle andere thema's.

Bovendien is de maatregel van de naschoolse vorming die onder het vorige GLB bestond, in het huidige GLB opgesplitst in twee maatregelen, namelijk enerzijds het vormingsplan via de jaarlijkse oproep en anderzijds de kennisportefeuille.

De kennisportefeuille zal Landwijzer de mogelijkheid bieden om heel diverse landbouwopleidingen, zowel economisch, ecologisch als meer sociaal en maatschappelijk, aan te bieden, dit naast de opleidingen waarvoor Landwijzer via het vormingsplan vergoed wordt. Aan de vormingen kunnen naast de actieve landbouwer ook inwonende gezinsleden en aan het bedrijf gelinkte personen die een landbouwopleiding of een starterscursus volgden of volgen, deelnemen. Het is aan Landwijzer om aan de slag te gaan met deze nieuwe mogelijkheden.

Wat Velt betreft: zij ontvingen in het verleden subsidies voor het organiseren van vormingen voor hobbylandbouwers. Om de doelmatigheid van de subsidie voor naschoolse landbouwvorming te verhogen, wil ik de beperkte subsidies maximaal inzetten voor de actieve landbouwers. Bijgevolg zijn hobbylandbouwers geen specifieke doelgroep meer, en ondersteun ik ook niet langer structureel deze vormingen die gericht zijn op particulieren, aangezien er daarvoor andere subsidiekanalen bestaan bij andere beleidsdomeinen. Wel heb ik vanuit de voedselstrategie, waar 'voedsel verbindt boer en burger' een van de pijlers is, een projectoproep georganiseerd. Vanuit Velt is hierop nog niet ingetekend.

Wat betreft het CSA-netwerk kan ik meegeven dat het CSA-netwerk niet werd gesubsidieerd binnen de naschoolse vorming daar het geen erkend vormingscentrum was. Wel heb ik een projectsubsidie gegeven voor de periode van 1 mei 2019 tot 31 december 2021 en een tweede subsidie voor de periode die liep van 1 april 2022 tot 1 april 2023. Bij individuele projectsubsidies wordt ondersteuning gegeven voor een project, voor bepaalde activiteiten, voor een bepaalde periode, dus met een begin- en einddatum. Dergelijke subsidiëring is geen structurele permanente ondersteuning van de werking van een organisatie.

Sinds begin dit jaar ondersteun ik een nieuw project van het Steunpunt Korte Keten samen met het CSA-netwerk om zijinstromers maximaal te ondersteunen om te kunnen nagaan wat het inhoudt om te starten met korte keten.

Belangrijk: het is dus niet zo dat het CSA-netwerk zijn subsidie verloor, zoals u in uw vraag aangaf.

De projecten rond agro-ecologie die recent zijn goedgekeurd voor subsidiëring en de projecten die in de pipeline zitten via de oproep specifiek rond agro-ecologie, getuigen van het belang. Ook de lopende oproepen voor de verschillende EIP-projecten (European innovation partnership), demonstratieprojecten en het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) 'innovatieve investeringssteun' bieden specifieke mogelijkheden voor het indienen van projectvoorstellen rond agro-ecologische principes.

Zowel Landwijzer als de andere vormingscentra kunnen via de kennisportefeuille continu en op om het even welk tijdstip opleidingen met betrekking tot dit thema aanbieden. Andere centra die geïnteresseerd zijn in het aanbieden van vorming rond agro-ecologische principes of adviesdiensten die agro-ecologisch advies willen aanbieden, hebben de mogelijkheid zich te laten registreren als vormingscentrum en/of adviesdienst om via de kennisportefeuille vorming en/of advies te kunnen aanbieden.

De acties uit het strategisch plan biologische landbouw, gericht op operationele doelstelling (OD) 13 'Toekomstige biolandbouwers kunnen zich voldoende scholen in het Vlaamse land en tuinbouwonderwijs' komen op niet in het gedrang.

De starterscursussen landbouw voor operationele doelstelling 13.3 worden zowel door Landwijzer als door andere vormingsinstellingen aangeboden.

Aan Landwijzer is in het kader van de doelstelling 'Rode draad agro-ecologie kwaliteitsvol invullen in de nieuwe leerplannen van het secundair land- en

tuinbouw onderwijs' een nieuwe overheidsopdracht gegund vanuit het Departement Omgeving. Waar ze in 2017–2018 onder impuls van de werkgroep 'Bio in Onderwijs' en met steun van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij kwaliteitsvolle en succesvolle netwerkdagen voor leerkrachten hebben georganiseerd, voerden zij een vervolgoopdracht in de periode 2019–2023 uit om diepgaande ondersteuning te bieden aan scholen die met bio en agro-ecologie aan de slag willen – bijvoorbeeld lesgeverscursussen en begeleiding van scholen in bio omschakeling en ter integratie van agro-ecologie in de school – en een continu breder lerend netwerk op te richten.

Binnen mijn bevoegdheden zijn er heel wat subsidiemogelijkheden die initiatieven rond korte keten en/of agro-ecologische principes ondersteunen. Een exhaustief overzicht van organisaties die specifiek en uitsluitend werken rond agro-ecologie en/of korte keten, hebben we niet. Hierdoor kan ik ook geen globaal overzicht geven welke steun gegeven werd aan dergelijke organisaties. Ik verwijs dan ook naar het subsidieregister dat we daarvoor hebben om de specifieke begunstigden te kunnen achterhalen.

Vanuit onze bevoegdheid zijn verschillende initiatieven ondersteund. Zo was er tot voor kort het advies via KRATOS over de verwerking van landbouwproducten tot voedingsproducten. Ook in het nieuwe GLB komt deze mogelijkheid er via de nieuwe maatregel 'kennisportefeuille'.

Via het VLIF kunnen landbouwers die aan verkoop via korte keten doen ook verhoogde steun krijgen.

Eveneens in het VLIF zijn er de 'niet-productieve investeringen', waar tot 100 procent steun gegeven wordt voor bepaalde investeringen, waar organisaties zoals 'boerennatuur Vlaanderen' groepsaankopen voor organiseren.

Daarnaast heeft mijn administratie een oproep gelanceerd voor het 'AgroEcology partnership'. Met deze oproep voorzie ik een ondersteuning voor transnationale landbouwprojecten en onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten over agro-ecologie.

Steunpunt Korte Keten ontvangt een subsidie voor twee demonstratieprojecten, met een financiering van 100 procent, die lopen tot eind 2024. Daar zit het project 'naar een haalbaar en rendabel bedrijfsmodel met minder melkkoeien' bij, en een gelijkaardig project voor minder varkens, zoals ik ook al in de vorige vraag geantwoord heb.

Steunpunt Korte Keten is ook gesubsidieerde partner in het demonstratieproject 'Naar het uitzetten van een toekomstvisie in een verander(en)de context', dat eveneens tot eind dit jaar zal lopen.

Bioforum is promotor van de operationele groep in het kader van het European innovation partnership 'Organisch samenwerken, lerend netwerk interne samenwerking op korte keten bio-bedrijven', dat eveneens tot eind 2024 loopt.

Via de oproep 2023 voor operationele groepen in het kader van het European innovation partnership werden onder andere volgende projecten geselecteerd voor subsidie: GraanWaardig: samenwerking ouder graansoorten; Tweespan: Lokale bio-eiwitketen vanuit Tweespan Biograno-LVEB; Basta!: samenwerking voor agro-ecologische en 100 procent Belgische pasta keten; Korte Keten Oost-Vlaanderen: Gecentraliseerde logistiek en transport Korte Keten Oost-Vlaanderen; Op weg naar een duurzame samenwerking voor innovatieve teelten via diverse catering-settings; Opschaling gele erwt – PeaPact.

Daarnaast steunen we natuurlijk ook, en vooral, onze actieve landbouwers om in te zetten op agro-ecologische praktijken en de korte keten. Zowel via de 50

miljoen euro per jaar die naar de ecoregelingen vloeit, de meerjarige agro-milieu en klimaatmaatregelen, de VLIF-investeringen, dus de verhoogde steun voor de korte keten en tot 100 procent steun bij de niet productieve investeringen, de VLIF-omschakelingssteun, de herverdelende steun voor kleine bedrijven, de herwerkte zoogkoeienregeling, enzovoort.

Dat zijn dus een aantal vormen van bijkomende steun om in te zetten op die agro-ecologische praktijken en de korte keten.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, dank u wel. Ik blijf toch met vragen zitten. Ten eerste is er de manier waarop zo'n beslissing wordt genomen. Ik weet het niet meer precies, maar wij hebben daar een paar jaar geleden, in 2021 of zo, vragen over gesteld. Collega Coel ook, dacht ik. Het idee om dat aan te passen is dus al oud. Naar ik begrijp, wordt daar al sinds 2020 over gesproken, maar de mensen over wie het gaat, weten eigenlijk niks. Die zitten met vragen. Eind oktober is er blijkbaar een overleg geweest met uw kabinet, op vraag van Landwijzer. Uw kabinet nodigde hen uit om mee te denken over een oplossing, op hun vraag, want anders worden ze niet gehoord. Vier weken later werd het ministerieel besluit goedgekeurd, en dat was nog erger dan wat men voorlegde op dat overleg.

Dan is de vraag toch wel hoe men met zoiets omgaat. Mijn vraag is dan concreet: wat waren de conclusies van uw kabinet na dat overleg, als dat dan leidt tot een besluit dat nog slechter uitdraait voor Landwijzer dan hetgeen voorlag toen ze kwamen spreken? Ofwel hebben ze het niet goed begrepen. Er wordt hier veel gezegd. Er wordt veel over de boeren gepraat, maar niet mét hen. Ik vind dat een spijtige manier van werken, vooral ook omdat dit eind november werd beslist en men vanaf 1 januari zijn subsidies kwijt was. Men kan dus niet eens zijn personeel tijdig opzeggen om niet met een financiële last te blijven zitten. Met die manier van werken heb ik het dus toch wel wat moeilijk.

Wat het ministerieel besluit zelf betreft, hebt u het correct aangegeven: de doelgroep van starters in de landbouw is geen geldige deelnemer meer voor alle vormingstypes, behalve de starterscursus bedrijfsbeheer A en B, maar bijvoorbeeld in B zit er amper veertig uur teelttechnische opleiding. De starterscursus C, die starters in de landbouwtechnische vakken konden volgen, is gewoonweg geschrapt. Wat ook belangrijk was – en ik denk dat dat het onderwerp was van onze vragen toendertijd – was dat men eigenlijk nood had aan langdurigere stages omdat er meer nood was aan het opdoen van begeleide praktijkervaring, aangezien het gaat over mensen die niet uit de sector komen.

U zegt dat men het resultaat van die opleidingen ook met minder kan bereiken, en dat er ook een aantal mensen die de opleiding hebben gevolgd, niet in de landbouw zijn terechtgekomen. Dat klopt, maar ondertussen zijn er toch meer dan 160 mensen die vandaag actief landbouwer zijn, die een eigen bedrijf hebben of in een bedrijf werken. Gezien de moeilijkheden die we hebben om jonge mensen aan te trekken, vind ik dat toch nog altijd belangrijk. Bovendien zitten die, als ze van Landwijzer komen, grotendeels of uitsluitend in de biosector, en aangezien we doelstellingen qua bio hebben die ook moeilijk haalbaar zullen zijn, moeten we daar toch op blijven inzetten.

Mijn vraag blijft dus hoe u daaraan zult voldoen, hoe u mensen de weg naar biolandbouw – want daarover gaat het in dit geval – kunt doen vinden, ook instromers, die niet meteen vanuit een landbouwbedrijf komen.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik zit toch ook wel een beetje met een dubbel gevoel. Het ongenoegen van Landwijzer heeft mij uiteraard ook bereikt. Ik ben dan eens gaan terugkijken naar wat we daarrond in deze commissie hadden ondernomen. Ik denk dat het in juni 2022 was dat collega Steenwegen en ikzelf hier aan de alarmbel hebben getrokken over wat de impact zou zijn van de hervorming van de naschoolse vorming, van dat nieuwe kader op een organisatie zoals Landwijzer, die toch een zeer specifieke doelgroep bedient, namelijk zijinstromers, mensen die niet echt een voorafgaande link met de landbouw hebben of meestal niet zijn opgegroeid in een landbouwbedrijf en dus echt van nul moeten beginnen, maar die wel gemotiveerd zijn, passie hebben, een meerjarige opleiding willen volgen en daar ook zelf in willen investeren, want dat gaat dikwijls ten koste van het werk dat ze ondertussen hebben. Dat zijn een soort werkstudenten. Hun leven loopt door, hun facturen moeten ook betaald worden, maar ze investeren in opleiding, in zichzelf, om dan de stap naar een landbouwactiviteit te zetten. Nog los van de vraag of dat nu agro-ecologisch of bio is, denk ik dat we het feit dat er mensen, jonge mensen, dertigers, veertigers, zijn die in deze moeilijke tijden de stap willen zetten naar een economische activiteit in de landbouw en aan onze voedselproductie willen bijdragen, alleen maar kunnen toejuichen. Het belang van die organisatie stond toen niet ter discussie, denk ik, en vandaag ook niet. Het type opleiding dat zij aanbood, is toch wel iets zeer specifiek in het marktsegment van opleidingen binnen de landbouw.

We hebben toen gewaarschuwd dat met de regelgeving die er zou aankomen, hun werking onder druk zou komen. Ik heb het nagekeken: u hebt toen letterlijk in de commissie geantwoord dat u in overleg zou gaan met Landwijzer om te kijken hoe we die bijsturing en dat nieuwe kader kunnen maken zodat ze toch op een kwaliteitsvolle manier hun werk kunnen blijven doen. Ik had ook begrepen – in die zin ben ik iets genuanceerder dan collega Steenwegen – dat dat overleg heeft plaatsgevonden en dat het kabinet de mensen heeft uitgenodigd. Het is niet in één richting gegaan, maar het kabinet zelf heeft die inspanning ook gehonoreerd en is het overleg aangegaan. Maar het resultaat is wel het resultaat. De mensen van Landwijzer zijn misnoegd. Ze zeggen dat ze de helft van de personeelsleden zullen moeten ontslaan en de werking, die volgens hen zeer kwaliteitsvol is en de nodige output genereert, namelijk dat mensen in de landbouw stappen, niet meer zullen kunnen blijven leveren met het systeem zoals het nu is.

Ik heb begrip voor een aantal dingen die u zegt. We moeten efficiënt met middelen omgaan. De subsidies zijn niet oneindig. Een deel moet je ook durven te vragen aan de mensen zelf. Het is een naschoolse opleiding, geen volwaardige landbouwopleiding. Ik snap die afwegingen, zoals efficiënt omgaan met middelen en een inspanning vragen aan de cursist zelf om dat mee te financieren. Ik wil nogmaals opmerken dat het mensen zijn die al in het beroepsleven staan en die de switch maken. Die overgangsperiode waarin men zijn huidige beroepsactiviteiten terugschroeft, is op zich al een investering van die mensen zelf.

U bekijkt het nieuwe kader positiever. U erkent dat de basisfinanciering deels is teruggeschroefd maar er zijn nog een aantal opties waarmee zij hun volume aan subsidies nog kunnen optrekken door in te tekenen op een aantal specifieke projecten. U vermeldde ook dat het kabinet een aanbod heeft gedaan aan Landwijzer voor een specifieke subsidie voor Landwijzer maar u hebt niet echt toegelicht wat er juist de inhoud van is. Zou u dat misschien wat kunnen duiden en ook aangeven welk overleg daar nog over gepland is? U geeft aan dat u dat hebt aangeboden maar dat zij er niet op zijn ingegaan. Vanuit Landwijzer is er nu de communicatie dat het voor hen onvoldoende is en dat ze een deel mensen zullen moeten ontslaan. Wat houdt dat extra aanbod dan in, naast het algemeen kader? Wat hebt u daar specifiek mee voor ogen? Kunt u misschien medelen

over welk bedrag dat gaat? Ik weet niet of het kan om die details te krijgen. Is dat een substantieel aanbod en wat is de reden dat daar niet op is ingegaan? Volgt daar nog verder overleg over? Ik ben het met collega Steenwegen eens dat die organisatie moet kunnen blijven werken en die kwaliteit moet kunnen blijven leveren. Als we via die zijsubsidie of die aparte subsidie een oplossing kunnen bewerkstelligen, lijkt me dat voor alle partijen een goede zaak. Ik had daar dus graag wat meer toelichting over.

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Ik heb het een beetje moeilijk met de subsidie-cultuur die er is. Ik heb het subsidieregister bekeken, en dan zie je toch dat Landwijzer in 2023 100.000 euro heeft gekregen en Velt 623.800 euro. Ik denk dat we die discussie toch een beetje moeten opentrekken. Ik heb er alle begrip voor dat die subsidie misschien te abrupt wordt stopgezet, maar anderzijds steun ik wel de minister in zijn visie om de opleidingen te laten verlopen via bestaande vormingscentra en daar meer op in te zetten. Het moet toch een beetje ophouden met het aantal vzw's die opgestart worden. Zo wil ik even melden dat uw collega-minister om de biodiversiteit te bevorderen veertien vzw's voor 180.000 euro subsidieert om zich de komende drie jaar voor te bereiden op een erkenning van gewestelijke thematische vereniging, om dan 120.000 euro per jaar te kunnen krijgen zonder dat er enige controle op is. Dat zijn veertien vzw's die nieuw zijn. Ik vind dat dit er misschien over is.

Concluderend, minister, steun ik uw visie om die subsidies in te perken wat betreft Landwijzer en ik steun uw visie om dat via de vormingscentra te doen. Er is misschien een gat in de markt wat betreft de korte keten. Mijn concrete vraag is: hebt u als visie om de komende periode meer in te zetten op de vormingscentra en meer middelen ernaar te verschuiven of daaraan te besteden?

De voorzitter: Collega Coel, was u iets vergeten?

De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ja, gewoon heel kort voor de feitelijkheid van het debat: ik vind het eigenlijk niet correct dat dat hier nu allemaal op een hoop gegooid wordt. Zo kun je elk type van subsidie verdacht maken. Landwijzer is een bestaand vormingscentrum dat al jaren mensen opleidt, met resultaat, en daar ook middelen voor kreeg in het verleden. Dat is geen nieuw uitgevonden vzw'tje om nog speciaal een pot subsidies aan toe te kennen. Dat is sfeerschepping. Ik ben ook voor het correct omgaan met subsidies en het subsidieregister en controles en zuiver debat en zo, maar doe dan ook niet altijd actief aan die sfeerschepping dat elke mogelijke subsidie in hetzelfde verdomhoekje gestoken moet worden. Landwijzer is een erkende organisatie, die heeft haar deugdelijkheid bewezen, die levert output, die zorgt ervoor dat mensen actief worden in de landbouwsector en dat die een economische activiteit ontwikkelen. En ja, in de opleiding van die mensen wordt er geïnvesteerd. Ik vind dat zeer legitiem, en het is een correcte vraag van collega Steenwegen – en ik denk ook van mezelf – om daar blijvend aandacht voor te hebben. Dat moet niet op een hoopje gegooid worden met andere types van subsidies die daar echt niets mee te maken hebben.

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord. *(Opmerkingen van minister Jo Brouns)*

Bart Van Hulle (Open Vld): Mag ik daar een korte repliek op geven?

Het is niet mijn bedoeling. Ik wil alleen maar schetsen dat we moeten ophouden met het subsidiëren van nieuwe vzw's. Want wat krijg je als je dan die subsidie

geeft? Dan krijg je inderdaad dat die in principe nooit meer kan worden stopgezet. Het is ten eerste electoraal niet interessant om een bestaande subsidie die al drie of vier jaar loopt, plots abrupt te stoppen. Ten tweede siert het u, minister, om dat te doen. Dat is mijn punt.

De voorzitter: Goed, we gaan de discussie tot de essentie houden.

Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Mag ik antwoorden?

Eerst en vooral mijn waardering voor Landwijzer, laat dat heel duidelijk zijn. Hier worden geen subsidies stopgezet. Er is inderdaad wel een soort van heroriëntering, om het zo te zeggen. We hebben het GLB en meer focus op de actieve landbouwers en op de toekomstige landbouwers. Ik denk dat dat ook een focus is die gedeeld wordt. Specifiek in het kader van die vierde stageperiode was er dan een bijzonder aanbod aan Landwijzer, waarbij we zeiden dat we hun 60.000 euro – dat was het, denk ik – gaven, maar dat ze 40.000 euro moesten ophalen om tot die 100.000 euro te komen. Daarover zijn we in overleg gegaan en hebben wij hen ook uitgenodigd. Daar is men voorlopig nog niet op ingegaan. Ik wil opnieuw contact opnemen om hen te ondersteunen in die transitie, die inderdaad niet eenvoudig is. Maar de focus is wel gelegd door ons, dat is wel duidelijk, en ook voor een stuk ingegeven door het GLB. Het uiteindelijk toekennen van subsidies gebeurt door de administratie, dat is ook wel duidelijk.

Wat de prestarters betreft en ook de starters, wil ik ook nog verwijzen naar de kennisportefeuille, en gewoon in het algemeen zeggen dat we ook geen definitieve stop zetten op die subsidies aan Landwijzer. Procentueel gezien krijgen zij nog altijd het grootste deel van het aangevraagde budget. Dat is misschien ook belangrijk om nog mee te geven. Die focus heb ik aangehaald, per starter.

De kennisportefeuille is ook opengesteld voor personen die de starterscursus volgen of gevolgd hebben, ook voor werknemers van de actieve landbouwers. Op die manier gaan dus ook de zijinstromers extra kennis kunnen vergaren.

Maar nogmaals, het is een gevolg van een prioritering. Er is een extra aanbod gedaan om de omslag te kunnen maken. Naar aanleiding van uw vraag, collega Steenwegen, wil ik nog wel eens contact opnemen om na te gaan waarom men voorlopig nog niet is ingegaan op dat bijkomend aanbod. Heeft men het geld nog niet gevonden dat wij vragen om naast ons aanbod te leggen om tot voldoende budget te komen? Ik kan alleen maar benadrukken dat er wel degelijk de focus is om de actieve landbouwer en de startende landbouwer bijkomend te versterken.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank u wel, minister, maar laat ons een kat een kat noemen. Het is niet toevallig dat het precies die opleidingsmodules zijn die enkel door de Landwijzer werden toegepast, die nu worden geschrapt. De essentie is dat er met chirurgische precisie bespaard is op waar Landwijzer sterk in is. De andere centra, en dat zijn Boerenbond – Agro-Campus op kop, worden beloond met extra middelen. Het gaat hier niet over minder middelen, collega Van Hulle. Het gaat over een verschuiving, een verschuiving naar de eigen zuil. Dat is het probleem.

Het is hetzelfde met het CSA-netwerk. Dat CSA-netwerk moet nu onder de vleugels van het Steunpunt Korte Keten werken. Dat is ook Boerenbond, dat is ook dezelfde zuil. Dat is wat hier aan de gang is. Het gaat om het recupereren van geld van organisaties om ze onder de zuil te steken, zodanig dat ze daar

kunnen functioneren 'onder het toezicht van'. Dat is wat hier aan de gang is, niets anders.

Ik vind dat heel erg. Dat is iets dat we vaststellen, dat weer aan de gang is. Ik kan niet begrijpen dat dat vandaag de dag nog bestaat, maar het werk de facto zo. Ik vind het heel erg voor de mensen die zich daar jarenlang voor ingezet hebben, dat zij daarvoor geen enkele erkenning krijgen.

Minister, als u zegt dat u 60.000 euro geeft, en zij dan ook 40.000 euro kunnen geven. Kom, laat ons een beetje ernstig blijven. Dat zal hun niet lukken, om dat te doen. Dat is eigenlijk een aanbod doen waar men moeilijk op kan ingaan. Ik vind het echt ... Ik vind het niet oké.

Collega Van Hulle, uw thematische organisaties ... Er is een decreet. Dat decreet regelt veel. U zegt dat daar geen controle op is. Dat wil ik toch ten stelligste ontkennen. Er is een sterke controle daarop. *(Opmerkingen van Bart Van Hulle)*

Maar enfin, dan moet u kijken naar het decreet, hoe het wordt uitgevoerd, naar alle commissies die gaan, de visitatiecommissies die doorlichtingen doen, die aanbevelingen doen. Als men niet beantwoordt aan die aanbevelingen, wordt men gewoon gekort in subsidies. Er is een heel systeem voor. Ik vind het erg dat u de waarheid op dat vlak toch wel geweld aandoet.

De voorzitter: Dat zal het voorwerp zijn van een ander debat, misschien ook in een andere commissie, maar het heeft natuurlijk ook zijn waarde om dit debat te voeren.

De vraag om uitleg is afgehandeld.